

Prædiken til 2. søndag efter helligtrekonger

Joh. 4,5-26

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Jesus kom da til en by i Samaria, der hed Sykar, i nærheden af det stykke jord, Jakob gav sin søn Josef. Der var Jakobsilden. Træt af vandringen satte Jesus sig så ved kilden; det var ved den sjette time. En samaritansk kvinde kom for at hente vand. Jesus sagde til hende: »Giv mig noget at drikke.« Hans disciple var nemlig gået ind til byen for at købe mad. Den samaritanske kvinde sagde til ham: »Hvordan kan du, en jøde, bede mig, en samaritansk kvinde, om noget at drikke?« – jøder vil nemlig ikke have med samaritanere at gøre. Jesus svarede hende: »Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, der siger til dig: Giv mig noget at drikke, så ville du have bedt ham, og han ville have givet dig levende vand.« Kvinden sagde til ham: »Herre, du har ingen spand, og brønden er dyb; hvor får du så levende vand fra? Du er vel ikke større end vor fader Jakob, som gav os brønden og selv drak af den, ligesom hans sønner og hans kvæg?« Jesus svarede hende: »Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen. Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv.« Kvinden sagde til ham: »Herre, giv mig det vand, så jeg ikke skal tørste og gå herud og hente vand.« Han sagde til hende: »Gå hen og kald på din mand, og kom herud!« Kvinden svarede: »Jeg har ingen mand.« Jesus sagde til hende: »Du har ret, når du siger: Jeg har ingen mand; for du har haft fem mænd, og den, du har nu, er ikke din mand; dér sagde du noget sandt.« Kvinden sagde til ham: »Herre, jeg ser, at du er en profet. Vore fædre har tilbedt Gud på dette

bjerg, men I siger, at stedet, hvor man skal tilbede ham, er i Jerusalem.« Jesus sagde til hende: »Tro mig, kvinde, der kommer en time, da det hverken er på dette bjerg eller i Jerusalem, I skal tilbede Faderen. I tilbeder det, I ikke kender; vi tilbeder det, vi kender, for frelsen kommer fra jøderne. Men der kommer en time, ja, den er nu, da de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed. For det er sådanne tilbedere, Faderen vil have. Gud er ånd, og de, som tilbeder ham, skal tilbede i ånd og sandhed.« Kvinden sagde til ham: »Jeg ved, at Messias skal komme« – det vil sige Kristus; »når han kommer, vil han fortælle os alt.« Jesus sagde til hende: »Det er mig, den der taler til dig.«

Johannesevangeliet 4,5-26

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 867, 127. årgang
Januar 2026
ISSN 0901-2214

Der er nok ikke megen julepynt tilbage i stuerne rundt omkring. Til gengæld kan det, julen drejer sig om, ikke pakkes ned og gemmes væk. Det barn, hvis fødsel vi har fejret, er ikke noget almindeligt barn, men Gud selv, der er gået ind i vores liv på en gen-nemgribende måde. Hvordan han gør det – hvad det betyder for os – hvad det siger os om os – det hører vi noget om i dag.

Han er det levende vand, der stiller vores tørst.

Vand kan vi ikke være foruden. Uden vand intet liv. Livet på jorden er opstået af vand. Vores liv er opstået i vand – fostervandet. Vi er født ud af vand. Vores krop består for en stor del af vand. En måned gammel babys krop består af 75% vand. Og selvom vandprocenten falder livet igennem, så er vores eksistens stadig afhængig af vand.

På den baggrund kan det ikke undre, at vand er et af de stærkeste eksistentielle billeder vi har. Også sjælen lever af sine levende kilder.

Som vand er fundamentalt i vores liv, er tørst en fundamental fysisk erfaring. Det samme også med den eksistentielle tørst – alt det, vi længes efter og som ikke kan stilles ved vandhanen – alt det, der giver det biologiske liv fylde og farve – mening og betydning – tro, håb og kærlighed – en retning og en horisont, hvor alt er fuldkommen godt og uden fortrædeligheder af nogen art.

Alle længes vi efter nærvær, fællesskab, fred, tilgivelse og forbrødring – varme og lys – skønhed og ægthed – en hånd på skulderen, interesse og omsorg.

Vi lever ikke bare for at spise, drikke, tjene kassen, sove foran fjernsynet og i øvrigt slippe så helskindet igennem tilværelsen som muligt.

Det er ikke nok, det vi kan få ved vandhanen – det som de åbenlyse behov kræver. Det er afgørende for os, men alligevel ikke nok. Bag det åbenlyst nødvendige er der et dybere behov – en længsel, der peger ud over det håndgribelige – alt det vigtige, som aldrig kan blive nok for os.

Søren Kierkegaard kalder denne længsel en Guds gave til os – fordi det er en længsel efter ham. Som han længes efter os – vil os – hver eneste af os – længes vi også efter Gud. Tørsten er i sig selv et tegn på det, som vi længes efter og som også er der.

Det vil være temmelig besynderligt, om vi er frem-bragt med en længsel efter noget, som ikke er. På den måde er tørsten et håbstegn – et tegn på, at vores tørst kan stilles. Og fordi tørsten er noget vi er skabt med, så har vi også dybt inde i os en fornemmelse for det, vi tørster efter – vi har fået en forsmag.

Fordi længslen er rettet mod vores ophav og himmelske hjem, så findes der i den hvile, forankring, grænseoverskridelse – forbindelse – drivkraft – gå på mod.

Længslen er – kan vi sige – en nysgerrighed på livets vegne – en længsel som spænder de strenge i hjertet, der aldrig klinger ud og som skaber forventning og håb.

Den længsel må vi tage alvorligt. Vi lever ikke bare for at overleve, men for at leve fuldt og helt.

Problemet er så bare om vores fokus er rettet det rigtige sted hen – at vi ikke får rettet længslen mod noget ikke holdbart – at det kun er vandhanen og det åbenlyse, vi hænger vores glæde, sikkerhed, selvværd og tryghed på – i tilrettelæggelse og beherskelse af vores ydre omstændigheder.

Det svarer vel lidt til, at jeg måler min sundhed på mit smartwatch, hvor sundhed er reduceret til enkeltfaktorer som puls, blodtryk, skridt pr dag, søvnkvalitet.

Men det der i sidste ende af afgørende for mit liv kan jo ikke reduceres til enkeltfaktorer end ikke summen af dem.

Det afgørende er helheden. Vel kan enkeltdelene fortælle noget om min forfatning, men de kan end ikke samlet afdække synet af en smuk, snedækket, frostglitrende vinterdag eller noget godt, som tilskikkes mig.

Det handler om en længsel efter større glæde, bedre venskab, mere dannelse – mere kærlighed – mere sandhed, skønhed og ægthed – efter at få slukket tørsten i livets udørk.

Netop i en udørk dukker Jesus op for kvinden, vi lige hørte om og henvender sig til hende. Alene det var noget sælsomt, for jøder havde bestemt ikke noget med samaritanere at gøre. De tilhørte et andet folk og havde en anden tro. Og det var ikke et ordentligt selskab for jøder, der i egen selvforståelse var Guds udvalgte folk.

Den opfattelse gør Jesus tydeligvis op med. Han er for alle – holder ikke nogen udenfor – heller ikke dem, vi holder udenfor. Læg også mærke til, at det ikke er på et særligt helligt sted, Jesus møder kvinden men ved en brønd.

Der er stegende varmt – midt i middagsheden og trøsten trænger sig på. Der skal hentes vand. Kvinden er heller ikke hensunket i bøn og er sikkert heller ikke fyldt af en masse fromme tanker. Jesus kommer ikke som belønning for noget hun har gjort.

Til gengæld kan vi undres over, at hun kommer midt i dagens værste hede. Hvorfor hentede hun ikke vand i de køligere morgentimer?

Vi hører, at hun ikke har været særlig heldig i hendes forhold til mænd. Megen kærlighed har der åbenbart ikke været. Og det at der har været flere mænd inde i billedet har sikkert heller ikke gavnet hendes ry inde i byen. Så måske det er for at undgå sigende blikke og yderligere prikken i hendes sår og savn, hun går ud efter vand på et tidspunkt, hvor risikoen for at møde andre var minimal.

Men Jesus kommer til hende og viser hende dermed sin anerkendelse – at hun også hører til hos ham. Han kommer til hende midt i den trælsomme hverdag, hvor hun som altid skal slæbe vand hjem fra brønden – hvor hun har en ubændig tørst ikke bare efter vand men også efter kærlighed og anerkendelse.

I den værste middagshede i et støvet vejkrøds i det

foragtede Samaria og for en foragtet kvinde dukker han op.

Jeg ved, at der skal komme en frelser, der skal fortælle alt og gøre alting godt, siger kvinden til Jesus. Og Jesus svarer: Det er mig, som er frelseren og jeg er lige her, hvor du befinder dig.

Det er det fantastiske budskab – og det gælder også dig.

Gud er ikke en fjern, uvirkelig tageskikkelse – en blind skæbne eller en gammel mand med skæg eller noget, nogle vidtløftige religiøse eventmagere har fundet på.

Gud vil os – os alle uden undtagelse – er lige her, hvor vi er – er her for os og med os alle med hvert vores – så tæt på os, at vi får del i hans.

Det er Johannes evangelisten, der fortæller om mødet her og hvem julens barn er og det, han bringer til os. Og vi må hæfte os ved, at hvor Johannes ellers fortæller om hans møder med mennesker, er der også tit vand med.

Det selvfølgelig for at pointere, hvor afgørende det er for os at få vand ikke bare fra vandhanen, men også det vand, som han kommer med – det levende vand, som altid og hvor som helst vil være der til at stille vores basale tørst.

Først er der vandet i Jordan floden, hvor Johannes Døberen døber Jesus og konstaterer, han er Guds søn.

Dernæst er vi til bryllupsfest i Kana, hvor Jesus viser Guds magt til at skabe, da han forvandler vand til vin. Kun han, der var hos Gud – før der overhovedet var noget til – som det ord ved hvilket alt er blevet til, kan ændre det skabtes form og forvandle elementerne. Og selvom der havde været rigelig med vin, så skaber han endnu mere og meget mere vin – endda den fineste vin. For festen skulle fortsætte med det bedste af det bedste. Hans disciple ser det og tror ham.

Dernæst er der Nikodemus, der med Jesus får stillet

en ny fødsel af vand og Ånd i udsigt.

Så kommer kvinden ved brønden som vi hører om i dag. Derefter hører vi om en syg mand, der ligger ved en dam og som Jesus helbreder. Og det gør han, selvom det er på en sabbat og han godt kunne vente. Men det kan han bare ikke, for livet er vigtigere end sabbatten. Den helbredte forstår, at det er Guds søn, der har helbredt ham.

Vandet som viser det, er det rensende, det formløse, der trænger ind overalt – vandet som slukker tørsten og genopliver det døde og visne.

Vandet betyder liv – ikke bare jordisk liv, men også evigt liv.

Gennem vand tilkendegives det, hvem Jesus er og hvad han betyder – at Gud bliver menneske her på jorden – her blandt syge, søgende, tørstende, svedende og støvede almindelige mennesker. Sådan viser han også, hvordan vores liv er – at det, vi mangler, det kommer han med – han afslører det, der ikke er som det skal være – det mislykkede – det forfejlede – åbenbarer det sande liv – rensed og oplivet i Kristus – det vand, han giver som kilde – spring til nyt liv – til evigt liv.

Tilkendegivelsen af Jesus som skaberordet – Guds søn – sker i glimt i Johannes evangeliet – glimt der peger hen på den endelige åbenbaring – den åbenbaring, som korset står for. Endnu engang er der vand med. Da man skal se om Jesus er død, flyder der sammen med blod, vand fra ham. Endnu engang bekræfter vandet, at Jesus er Guds søn – at han levede, led og døde, som vi gør det – at han ville dele vores forgængelige og foranderlige vilkår for at vi skal få del i hans – for at skal kunne se ham som Gud og stille vores tørst ved det, liv – den glæde – den sandhed – den skønhed – den tilgivelse og genoprettelse han bringer med sig.

Derfor ledes vores øjne allerede nu fremad – fremad mod påsken – fremad og opad – hvor livet opstår af graven som kilden, der presser sig gennem de døde jordlag og springer frit.

Vi vises hen til kilden, der vælder med vand til evigt

liv – til evig glæde og fred – til ham, som siger: bed mig og jeg vil give dig levende vand.

Vi har ikke en brønd her i kirken. Til gengæld har vi en døbefont, hvor Vorherre med navns nævnelse tilsiger os levende vand – nærvær, fylde og glans – tro, håb og kærlighed – himmelsk salighed – her i glimt, men engang fuldt og helt – en fuldkommenhed, hvor der kun er glæde, fest og fællesskab.

Igen vandet i døbefonten kan ikke stå alene. Der døbes ikke bare med vand, men med Helligånden – Guds kraft, som virkeliggør betydningen af Vorherre liv, død og opstandelse for hver af os.

I dåben genfødes vi til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde – hans sejr over alt ondt og ødelæggende.

Vi indgår i et fællesskab med ham.

Det betyder ikke, at vi undgår nød og elendighed, men det er ikke der, det ender – aldrig. Vi vikles ind i det himmelske, så det altid vil være der – det vi tørster efter – og engang skal det fylde det hele.

Alt det bekræftes for os ved nadverens brød og vin – den næring, vi får her.

Så lad os holde os til kilden med det levende vand.

Derfor lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen.

Vivi Grynderup Andersen, sognepræst i Grundtvigs Kirke i København.

Prædiken til søndag den 18. januar 2026.

Salmevalg fra DDS

412. Som vintergrene
450. Du kommer, Jesus, i vor dåb
441. Alle mine kilder skal være hos dig
596. Kender du den livsens kilde
438. Hellig, Hellig, Hellig er Herren
439. O du Guds Lam! med korsets skam
29. Spænd over os dit himmelsejl

Redaktion

Jonas Jochumsen
Herning og Gjellerup Valgmenigheder
Mail: praest@h-g-valgmenighed.dk
Tlf.: 9712 0652

Benedicte Rostgaard Spies
Mail: benedictespies@gmail.com
Tlf.: 6126 1494

Søndagslæsning
Tilstræbes af udkomme hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk